

ACIYAMAM

ANLATILARI

Editör
Dr. Sunay AKKAYA

Yayına Hazırlayanlar
Dr. Sunay AKKAYA
Sait ARSLAN
Osman AHAT

6 Şubat 2023 depreminde hayatını kaybedenlere ithafen...

ACIYAMAN ANLATILARI

Editör

Dr. Sunay Akkaya

Yayına Hazırlayanlar

Dr. Sunay Akkaya

Sait Arslan

Osman Ahat

Asos Yayınları Eylül 2023

E ISBN: 978-625-6861-53-4

Editör

Dr. Sunay AKKAYA

Yayına Hazırlayanlar

Dr. Sunay AKKAYA

Sait ARSLAN

Osman AHAT

Kapak

İsmail ASLAN

Mizanpaj

Burhan MADEN

Redaksiyon

Asos Yayınları

ASOS YAYINLARI

Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu

Cad. No: 67/2-4/ ELAZIĞ

e-posta: asosyayinlari@gmail.com

web: www.asosyayinlari.com

Tel: 0532 643 75 23

Yayınevi Sertifika No: 47901

Yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Bütün bölümler intihal.net benzerlik tespit programından geçirilmiştir.

Bu yayın [BOOKCITES](http://bookcites.com) tarafından indekslenmiştir.

Yazarlar, yazmış oldukları bölümlerin özgünlüğünden sorumludur.

ACIYAMAN ANLATILARI

Editör

Dr. Sunay Akkaya

Yayına Hazırlayanlar

Dr. Sunay Akkaya

Sait Arslan

Osman Ahat

Dr. Sunay AKKAYA

2004-2005 yılında Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2007-2010 tarihlerinde Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk bilimi programını UNESCO ve İnsanlığın Sözlü ve Somut Olmayan Mirası Başyapıtları ve Kültür Politikalarına Etkisi adlı tez çalışmasıyla tamamladı. 2016 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk bilimi programını Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde: Kent İmgeleri ve Günümüz Kent Markası Tasarımına Etkisi doktora tezini bilim dünyasına kazandırarak bitirdi. 2011-2016 yılları arasında Adıyaman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim görevlisi olarak akademik çalışmalarını sürdürdü. 2016'dan bu yana Adıyaman Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde Dr. Öğretim Üyesi olarak bilimsel faaliyetlerini sürdürmektedir. Akkaya, kültür bilimini disiplinler arası yöntemlerle ele almaktadır. Çalışma alanlarından bazıları şöyledir: İletişim ve kültür, Nöro-kültür, halk anlatıları ve karşılaştırmalı edebiyat, UNESCO ve somut olmayan kültürel miras, yaşayan kültürel miras müzeciliği, kent ve kültür bilim, yabancı dil öğretimi ve kültür, halkbilimi kuramları, kültür ekonomisi ve politikaları, sözlü ve yazılı kültür.

Sait ARSLAN

Sait ARSLAN 1996 yılında Adıyaman'da doğdu. İlk ve ortaokulu Adıyaman Merkez Mehmet Akif Mahallesinde bulunan Tekel 75. Yıl İlköğretim Okulunda tamamladı. 2010 yılında Adıyaman Anadolu İmam-hatip Lisesine girdi ve 2014 yılında mezun oldu. 2015 yılında Adıyaman Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünü kazandı ve 2019 yılında bu bölümden mezun oldu. 2022 yılından bu yana Adıyaman Üniversitesi Türkçe Eğitimi alanında Yüksek Lisans yapmaktadır.

Osman AHAT

Adıyaman Kâhta doğumlu olan Osman AHAT, ilköğretimini Kâhta'ya bağlı Akıncılar beldesinde tamamladı. Ortaöğretimini ise Kâhta merkezde bulunan GAP Anadolu Lisesinde 2013 yılında tamamladı. 2014 yılında İnönü Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünü kazandı ve 2018 yılında bu bölümden mezun oldu. 2020 yılında Millî Eğitim Bakanlığında Türkçe öğretmeni olarak göreve başladı ve hâlâ bu görevine devam etmektedir. 2022 yılından bu yana Adıyaman Üniversitesi Türkçe Eğitimi alanında yüksek lisans yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	9
Ön Söz.....	11
GİRİŞ.....	13

ACIYAMAN ANLATILARI

Anne Babasının Kahraman Evladı	21
Kardeş Acısı	27
Yaman Mezarlık Sitesi	31
Depremi Psikolojik Yansımaları	39
Ölümden Kurtaran İç Sıkıntısı.....	45
Yağmurda, Karda Soğukta Kalmanın Zorluğu.....	55
Enkaz Altındaki Umudun Karamsarlığa Dönmesi.....	63
Baba Yarısı, Dayı Acısı.....	69
İkiz Yeğenlerin Cennet Yolculuğu	75
Hayatın Her Dalgasında Yüzebilen Bir Kadının Hikâyesi	79
Ceset Torbalarını Anımsatan Siyah Poşetler	93
Felâketi Haber Veren Kahve Falı	101
Mezarlıkta Cenaze Nöbeti	117
Afet Birimi Kurmak İçin Didinen Bir Alperen.....	131
Boğuk Havanın Verdiği Kötü His.....	143
Kardeşlerini Çocukları Gibi Seven Bir Ablanın Hikâyesi.....	151
Çocuklarından Ayrılmak Zorunda Kalan Bir Anne.....	157
Bir Salon Adamının Deprem İmtihanı	163
Ölümü Hisseden Kız Kardeş.....	171
Bir Adamın Babalık ve Kardeşlik Rolü Arasındaki Çarpınışları	181
EKLER.....	189
Sözlü Kaynaklar	199

Kısaltmalar

AFAD : Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

F : Fotoğraf

K : Konteyner

TYP : Toplum yararına programlar

Ön Söz

İnsan yeryüzüne ilk ayak bastığı andan bu yana doğa ile uyumlu yaşadı. Bu uyumunun öz sebebi kendisinden önce yaşamış toplumların geleneksel ekolojik bilgi sisteminden yararlanması ile gerçekleşti. Giyimden yemek kültürüne, sağlıktan tarıma, barınmadan kentleşmeye her alanda kendisinden önceki toplumların zarar gördüğü şeylerden uzak durabilmeyi başardı. Önceki toplulukların belki yüzyıllar boyunca elde ettiği deneyimlerden birisi olan yerleşim ve konut yapımında doğa olaylarına dayanıklı meskenler ve yerleşim yerlerinde yaşamayı seçti. Ancak insanın doğa ile uyumlu etkileşimi, doğaya hükmetme ve onu bir kaynak olarak kullanma fikrinin belirmeye başladığı neolitik çağdan tüketim toplumunun oluştuğu sürece kadar sürdü. Daha önceki toplulukların deneyimlerini ve geleneksel ekolojik bilgi birikimini göz ardı ederek oluşturduğu kentsel yapılanmalarda ve konut mimarisinde gelecekteki nesilleri ve kendisini tehlikeye atacak tercihlerde bulundu. Bunun en çarpıcı örneğini ise etki alanı yüksek bir doğa olayı olan 6 Şubat depreminde acı bir şekilde yaşadı. Bu kapsamda depremin en çok etkilediği kentlerden birisi olan “Adıyaman” da yaşanan acı kent adına imgesel bir iz bıraktı. Böylece “Adıyaman” kenti “Acıyaman” şeklinde eko- kültürel bellekte yerini aldı. Orada yaşayanlar tarafından kentin girişindeki tabela üzerinde oynanarak “Acıyaman” şekline dönüşmesi ise yaşanan dram ve travmaya gösterilen bir tepki olarak tarihteki yerini şimdiden aldı. Aynı zamanda doğa insan etkileşimi, kentte doğa olayını birebir yaşayanların sözsöz ifadelerine temas eden anlatılara dönüşerek “Acıyaman Anlatıları”nın doğuşuna kaynaklık etti.

Acıyaman Anlatıları” çalışması 6 Şubat depremi sonrası Adıyaman kenti özelinde depremi birinci dereceden yaşamış kişilerden derlenen anlatılardan oluşmaktadır. Bu kapsamda anlatılar, Adıyaman içerisinde özellikle konteyner kentlerde yapılan saha çalışmalarında kaynak kişilerden görüşme yöntemi ile ses kaydı alınarak derlenmiştir. Görüşmeler sonrasında 20 “Acıyaman Anlatısı” elde edilmiştir. Elde edilen ses kayıtları deşifre yöntemi ile yazıya geçirilmiştir. Metinler deşifre edilirken metinlere müdahale edilmeden sözlü kaynakların aktardığı anlatılar, doğal akışı içerisinde verilmiştir. Bununla birlikte çalışmanın ekler bölümü, sözlü kaynaklardan derlenen fotoğraflardan oluşmuştur.

Bu çalışmanın amacı, toplumları etkileyen büyük doğa olayları sonrası insan ve doğa etkileşimi ile oluşan metinlerin ilk halini tespit etmektir. Ayrıca halk bilimi alanında ilk ağızdan derlenen eko-kültürel anlatıların daha sonraki süreçlerde kaynaklık edeceği halk anlatılarının masal, efsane, mit, türkü, halk hikayesi, destan gibi türlerin geçmişi, bugünü ve geleceği hakkında bilimsel öngörüle bulunabileceği bir veri arşivi sunmayı da hedeflemektedir. Bütün bunlara ek olarak bu çalışmanın diğer bir amacı da geçmiş toplumların kültürel deneyimlerinden yararlanması ve daha sonraki doğa olaylarına hazırlıklı olmak ve bu derecede büyük bir travma yaşamamak için günümüz toplumlarının konut, barınma, yerleşim, sağlık, tarım, botanik gibi hayati önem taşıyan konularda geleneksel ekolojik bilgiden yararlanıp doğa ile uyumlu bir etkileşim içerisinde olmak adına bir farkındalık ve bilinç oluşturmaktır.

Çocukluklarının geçtiği kentlerinin yıkıntıları arasında yaşadıkları acılara rağmen bilimsel kaygılardan uzaklaşmadan “Acıyaman Anlatıları”nın derlenmesinde büyük emekleri olan Sait Aslan’a, Osman Ahat’a ve son okumayı gerçekleştiren Dr. İbrahim Doyumğaça teşekkür ederim. Çalışmaya ilham olan Prof. Dr. Ahmet Akkaya’ya, bilimsel anlamda desteklerini esirgemeyen kıymetli hocalarım Prof. Dr. Ali Yakıcı’ya ve Prof. Dr. Nebi Özdemir’e ve Prof. Dr. Öcal Oğuz’a şükranlarımı sunarım.

Adıyaman- 18 Eylül 2023

Dr. Sunay AKKAYA